

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 20.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejema mesečno . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

== Inzerati: ==
 Enostopna pettirista (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat 15 "
 za trikrat 12 "
 za večkrat primerom popust.
 Parčne razpisne, zabavne, esortivne št.:
 enostopna pettirista po 20 vln.
== Poslano: ==
 enostopna pettirista po 40 vln.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vesni rač.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.541,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 83.

Ameriška nota Avstriji.

Ameriški poslanik Penfield je dne 10. avgusta izročil naši vladi odgovor na našo noto z dne 29. julija. V odgovoru stoji:

Združene države so skrbno premislile avstrijske nazore o izvozu vojnega materijala nasprotnikom Avstrije in Nemčije. Z zadovoljstvom jemlje Amerika na znanje, da avstrijska vlada priznava nedvomno dejstvo, da se stališče Amerike v tem vprašanju ravna po namenu, da se drži najstrožje nevtalnosti in se do pičice prilagodi določbam mednarodnih dogovorov. Vendar pa je ameriška vlada presenečena, da ji da avstrijska vlada vedeti, da je v sedanjih vojnih okoliščinah premalo držati se strogih določil prava in zato trdi, da bi morala Amerika storiti korak naprej preko teh od zdavnaj priznanih pravil, ki urejajo promet nevtalcev in da bi Amerika izdala naredbe, da bi ohranila z ozirom na obe vojni stranki strogo enako stališče.

Temu pa Amerika ne more pritrčiti, kajti priznanje te mednarodni praksi dosedaj nepoznane obveznosti, bi vsaki nevtalni državi naložilo dolžnost, da se postavi za sodnika čez vsako vojsko in da omeji svoj trgovski promet z ono vojno stranko, katera s svojimi pomorskimi uspehi nevtalcev ovira trgovino s sovražnikom. Avstrijska vlada stoji menda na stališču, naj nevtalne države ugodnosti, katere je kaka vojna stranka dosegla s svojo premočjo na morju, izenači s tem, da ustavijo ž njo vsak promet. Avstrija to omenja samo za orožje in strelivo, toda če je njeno načelo pravilno, tedaj bi moralo enako veljati za vse konterbandno blago. Tako bi morala vojna stranka, ki obvlada visoko morje, pa naj ima bogato zalogo vojnega materijala, trpeti pomanjkanje živil in obleke. Nevtalne države bi tudi to blago morale prepovedati, če bi ga kaka vojna stranka ne mogla dobiti po trgovski poti.

Če to načelo avstrijske vlade obstoji, ali ne velja potem tudi za tako vojno stranko, ki ima premoč na suhem? Tako bi se smelo po tem nazoru prevladujoči stranki, ki nima dovolj municije, dovoliti, da jo kupi pri nevtalcih, druga vojna stranka, ki pa ima vojnega materijala dovolj ali ga more izdelovati, bi pa ne smela trgovati z njim.

Načelo avstrijske vlade bi nevtalno državo spravilo v celo mrežo zapletljajev in bi zavrlo vso trgovino in obrt na legitičnih poljih.

Avstrijsko vlado je treba opozoriti, da sta ravno v letu pred to vojno Avstrija in posebno Nemčija izdelali veliko obilico

orožja in streljiva, katero sta celemu svetu in posebno vojnim strankam prodajali. Ta čas se ni mislilo na zgorajšnje načelo. V burski vojni so angleške ladje zabranile, da bi južnoafriški republikci dobivali orožje in streljivo. Njihov položaj je bil enak sedanjemu položaju Nemčije in Avstrije. A vključ temu pa sta Avstrija in posebno pa Nemčija prodali obilo tega vojnega materijala Angleški. Če bi se Avstrija in njena zaveznica takrat ustavljali izvozu vojnega materijala iz razloga, da ta izvoz krši duha stroge nevtalnosti, tedaj bi mogla avstrijska vlada z večjo doslednostjo in povdorkom povdarjati svoje sedanje stališče.

Nota opozarja, da je iz Nemčije in iz Avstrije šlo obilo streljiva Rusom v krimski vojni, iz Nemčije Turčiji v vojni z Italijo, in od obeh v zadnji balkanski vojni. Sicer ti slučaj niso enaki z južnoafriškim, vendar kažejo staro prakso obeh držav v trgovini z vojnim materijalom.

Z ozirom na ta dejstva menda Avstrija noče Ameriki očitati, da ni nepristransko nevtalna, ko vodi zakonito trgovino z vsem blagom, ki more koristiti oboroženi sili ene stranke, četudi Avstrija vsled okoliščin ne more dobiti ameriškega blaga.

Amerika pa neomejeno trgovino z orožjem in streljivom zagovarja in izvršuje tudi iz praktičnega in stvarnega razloga. Dosedaj je imela Amerika vedno to politiko živeti z vsemi narodi v miru. V slučaju napada pa bi Amerika prišla lahko v obupen položaj, ko bi ji manjkalo orožja in streljiva ali vsaj sredstva za izdelovanje. Zato se je Amerika vedno zanesla na pravico in možnost, da bo v slučaju tuje napada mogla kupovati orožje in streljivo pri nevtalnih državah. Te pravice tudi drugim ne more odrekati.

Če bi se sprejelo načelo, da mora nevtalna država trgovino z orožjem prepovedati, tedaj bi to prisililo vsak narod, da ima vsak čas pripravljenega dovolj vojnega materijala in potrebnih sredstev in naprav za izdelovanje orožja in streljiva.

Če bi obveljalo to načelo, tedaj bi brez dvoma imela od tega korist samo ona vojna sila, ki bi že v mirnem času dovolj poskrbela za orožje in streljivo. Ta teorija bi spravila človeštvu na vrat militarizem in delala proti vsakemu svetovnemu miru, ki je cilj vseh narodov.

Zato Amerika ne more pritrčiti avstrijskemu predlogu, ki bi izpremenil dosedanje prakso, katero tako dobro osvetljuje postopanje Nemčije in Avstrije v južnoafriškani vojni.

Nota se nadalje peča podrobneje z raznimi avstrijskimi trditvami in razlago haaškega dogovora in konča s tem, da večina strokovnjakov-učencov ne trdi, da bi izvoz konterbande nasprotoval nevtalnosti.

Avstrija bo odgovorila.

Naše zunanje ministrstvo sedaj to noto temeljito in prijateljsko proučava in bo nato dalo svoj odgovor.

Junaki 87. pešpolka.

Kakor znano, so se v bojih avgusta meseca na severnem bojišču zopet izredno odlikovale čete tretjega zbora, med njimi tudi 87. pešpolk, o katerem so listi že poročali nekoliko sijajnih junastev. Nadporočnik dr. jur. A. Smekal opisuje v nekem pismu junški napad imenovanega polka v prvih dneh avgusta. Temu pismu povzemamo sledeče:

Nadporočnik dr. Smekal piše 10. t. m.: Urá! Može 87. pešpolka so včeraj sijajno zmagali! Že dva meseca smo ležali na enem in istem mestu nasproti Moskalom (Rusom), ki so držali močno zasedeno postojanko in trdne žične ovire. Predvčerajšnjim sta dobila prvi in drugi bataljon častno povelje, da vzameta sovražno postojanko v naskoku. Ponoči smo se razvrstili, in včeraj točno ob pol štirih zjutraj je začelo naše topništvo mesto, kjer smo imeli prodreti, obsipati s točo granat in šrapnelov. Istodobno sem udril tudi jaz z mojo stotnijo, kot prvo prvega bataljona, iz strelskega jarka. Takoj smo dobili krogel iz navadnih in strojnih pušk. Krogle so žvižgale kaj lepo! Toda premora ni bilo. Le naprej, naprej! V nepopisnem, vrazjem ropotanju in šundru, ki ga je povzročalo

naše topništvo, se je streljanje sovražnih pušk in strojnih pušk jedva razločevalo. Samo kedar se je ta ali oni zgrudil, smo se zavedli, da smo v območju sovražnega pehotnega ognja. Toda, kdo bi se ustavil? Le naprej, brez strela! Nad nami je tulil, žvižgal in šumel ogenj naše lastne artiljerije, čez naše glave. Krogla iz puške je prižvižgala tih mimo mojega levega ušesa, krogla iz šrapnela mi je odtrgala levi okular na dvozoru (poljskem kukalu) ter me nato udarila na srce, ne da bi mi kaj škodila, druga mi je odtrgala torbo z zemljevidi in en jermen. Vključ takim iznenadenjem so hiteli vojaki 87. polka, ki jim pač ni para, vrisokaje in prepevaje naprej. Razdaljo približnih 1200 korakov do ruske postojanke so preleteli v štirih minutah. Tedaj so pa stali pred žičnimi zagrajami. Ura! iz stotin grl, in žične ovire so pod udarci s kopiti pušk izginile in v istem trenutku je bila ruska postojanka že naša. Moskali, blede in pobiti, so se takoj udali. Bil je nepopisen utis. Veselja so mi rosile oči, ko sem gledal, kako je moje vrlo moštvo, ki ga nikakor ni bilo brzdati in držati, z neznanim navdušenjem vrglo sovražnika iz te trdne postojanke. Takoj smo prekorčili sovražno postojanko ter se zakopali. Naše patrole so ujele mnogo sovražnikov in zajele dokaj drugih reči. Neki četovodja moje stotnije je ujel 80 Rusov. In naša zmagaja je povzročila zmagajo na celi tukajšnji fronti. Tekom dne do pozne noči smo bili Rusom za petami. Žalibog je vreme nad vse slabo.

Brest Litovsk padel!

Berlin, 26. avgusta 1915. Veliki glavni stan:

Trdnjava Brest Litovsk je padla. Nemške in avstrijske čete so naskočile utrdbe zahodne in severozahodne fronte in vdrle ponoči v glavno utrdbo. Sovražnik je nato trdnjavo popustil.

Najvišje vojno vodstvo.

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.

Rusko bojišče.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno se poroča:

Trdnjava Brest - Litovsk je padla. Ogrska deželna bramba je včeraj iztrgala sovražniku jugozahodno od trdnjave ležečo vas Kopylany, predrla s tem zunanjo črto pasu in je padla poleg ležeči utrdbi za hrbet. Zahodnogališka, šlezjska in moravska armadna pehota je istočasno z naskokom vzela fort južno od kraja Koroszezyn. Nemške čete so se polastile treh utrdb na severozahodni fronti in zasedle danes zjutraj ob železniškem mostu ležeč grad. Med

tem so zavezniki potiskali sovražnika tudi čez Ljesno in v gozdnatem in močvirnem ozemlju jugovzhodno od Bresta Litovskega nazaj. Od Kovla proti severu zasledujoča konjenica je vrgla ruske zadnje čete pri Bucinu in Wyzwi.

Pri vzhodnogaliških armadah nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Vzhodno bojišče.

Berlin, 26. avgusta. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Pri Bausku in Schönbergu (jugovzhodno od Mitave) so se razvili boji. Vzhodno in jugovzhodno od Kovna se boji nadaljujejo. Pred Olito se naše čete bližajo sovražnim predpostojankam. Med Sejnyjem in Merezcom (ob Njemenu) je bil sovražnik vržen. Tudi v gozdu vzhodno od Avgustova

LISTEK.

V Italijanskem granalnem ognju.

Vojni poročevalec »Berliner Tageblatt«, Karl Hans Strobl, piše:

C. in kr. vojni poročevalski stan na jugozapadu, dne 16. avgusta.

Nasproti trbiškemu kolodvoru na skalnem robu soteske Žlica, visoko nad razpoko, v kateri šume vode, stoji spomenik, ki spominja na l. 1809.

Ne samo na 1809. leto, marveč tudi na 1797 in 1813., kajti v vseh teh letih so se med koroškimi gorami vršili boji, in podstavek spomenika nosi imena, ki nam tudi danes vedno še zvane na ušesa: Naborjet, Trbiž, Žabnica, Rabl.

Na podstavku pa stoji silna bronasta postava staroavstrijskega grenadirja, v polni opremi, s tornistro in jermenasto obramnico, puško ob nogi. Krasno čokat in jedrnat korenjak, ta vojak iz napoleonskih vojn; njegov obraz je trd in čvrst in izpod čeladnega roba gleda drzno oko.

Ni to spomenik vojskovodje, ki so ga postavili ob trbiškem kolodvoru; tu ne vidiš monumentalnega konja Colleonerjevega izvora, na katerem sedi maršal s kretinjami zmagovalca. Tu niso hoteli oveko-

večiti spomina kakega posameznega spretnega in nadarjenega voditelja.

Postavili so spomenik mostvu, pri prostemu vojaku, »prostaku«, neimenovanim desetisočcem, ki so tedaj zapirali pot skozi koroške doline s svojimi telesi.

In če se bo nekoč postavljaj spomenik bojem iz l. 1915. bo moral biti to zopet vojaški spomenik, kajti ravno tako kakor takrat, če ne morda še bolj, je topot zopet vse odvisno od »prostaka«, od »moža«, ki nosi tu težo in nevarnost najtežje vojne, ki se je kdaj slišalo o njej.

Staroavstrijski grenadir na svojem podstavku ima glavo napol obrnjeno preko leve rame.

Njegov odločni pogled, pogled neomajnega, je obrnjen proti jugozapadu. Ne vem, če je Cassin junaka iz l. 1809., takega-le, z namrščenimi obrvmi in stisnjenimi ustnicami, namenoma postavil tako, da gleda ravno proti Italiji. Ampak sedaj je tako, da ta mož, vtelešena bojevita moč, ki nima para, gleda proti sovražniku, z grozečo ravnodušnostjo, kakor bi ne bilo prav nič mar gromenja sovražnih topov, ki se od jutra do večera vali po teh gorah in se v pojemajoči odmev enega strela meša že tresk prihodnjega.

Te vojne ne bo dobila višja nadarjenost vojskovodij. Ne samo štabi v dolinah

za fronto delajo vojno, marveč fronta sama, posamezni mož, ki ždi za svojo skalo in ima lovsko vstrajnost, da ure in ure čaka na strel.

Tu ne prihajajo toliko vpoštev strategična vprašanja, marveč večinoma vprašanja organizacije: gradnje ceste, oskrbovanja, dovažanja municije. Ta vprašanja so tehtna dovolj, toda jedro vojnega vprašanja leži v možu samega. Od srečnega domisleka posameznega, njegove odločnosti, njegovega hitrega poprijema, je skoraj vse odvisno. To je rvanje za skalne žlebove, za majhne vrhove, škrbine in bastije v stenah. Še bolj omejeno nego v boju na planem je tukaj obzorje, nihče ne vidi več nego nekaj kvadratnih metrov skale poleg sebe in nad seboj. Nihče ne ve, kaj se godi v sosednem odseku; ako pade megla, je sploh tako, kakor bi zavladal stari kaos, z nočjo, zmedo, samoto in temnimi, rjovečimi brezni.

Drug nasproti drugemu leže na sto, šestdeset, trideset korakov. Mož nima opraviti z množico. On ne misli na neizmerno fronto od Stilserskega sedla do morja. On vé le za strelsko verigo spredej in apnenčevem kamenju in o dveh — treh, na katere ima posebno »piko«.

V primeri z bitkami v Galiciji je ta boj v gorah časih, kljub vsej ogorčenosti, skoraj domače prijeten. Postreljevanje traja skoraj cel dan. Kadar sije solnce, bi člo-

vek mislil, da je na strelski slavnosti kakega strelskega društva...

Ležim na ozkem skalnem traku, par sto korakov pred vrhom, na katerem so se vgnezdili italijani, ter zaprem oči. Ne prestano poka na ono stran in na to. Strelj naših strelcev se čisto natančno razločijo od italijanskih. Naše puške so enozložne, pravijo samo »pa!». Italijanske puške pa mečejo krogle z dvozlaznim zvokom. Vojaki izražajo ta zvok z »ba-ba«. Tako je, kakor bi strelu zelo hitro odgovoril odmev.

Dokler sije sonce in gre posamezno pokanje sem in tje, je človek v izkušnjavi, da bi nazval ta boj v gorah starovečen in nemodern — če bi nenadoma ne prišlo nekaj, daljno vršenje, ki hitro narašča, se spremeni v bučanje, zareže nad našimi glavami lok v nebo in se nekod med stenami rjoveč razprši.

Strel sam se ne sliši. Ta se sproži nekje, kamor ne seže ne oko ne uho, na daljnih sedlih, na grebenih in škrbinah, daleč tam za zidovi apnenčevih gora, za grmdo pred nami, v varstvu čudovito nastoljenih zobčastih vrhov.

Kako so mogli svoje topove spraviti tje gor, si ni mogoče predstaviti. Mi in oni, kajti tudi naši topovi, havbice in možnari odgovarjajo iz višin, ki so že za neobteženega človeka težko dostopne, na katere priti je v mirnih časih med turisti

prodirajo deli armade generala pl. Eichborna proti vzhodu. Dalje južno se bojuje za odsek Bereczowka. Naše prednje čete so dosegle Bialistok. Armada generala pl. Gallwitzja je vrgla sovražnika iz odseka Orlanke (severno in jugovzhodno od Bielsko) nazaj.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Teško poraženi sovražnik je bežal v notranost Bialoviškega gozda. Samo južno od gozda na prostoru severozahodno od Kamenieca Litovskega se še drži.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Trdnjava Brest Litovsk je padla. Med tem ko je avstrijski zbor generala pehote pl. Arza včeraj popoldne po boju vzel tri forte zahodne fronte, je naskočil brandenburški 22. rezervni zbor utrdbe severozahodne fronte in je vdrl ponoči v glavno utrdbo. Sovražnik je nato trdnjavo popustil. Na celi fronti armadne skupine od Bialoviškega gozda do močvirja ob Pripijetu (jugovzhodno od Bresta Litovskega) je zasledovanje v polnem teku.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Mogočna ruska trdnjava Brest Litovsk je nepričakovano hitro padla. Predvčerajšnjim je poročal naš generalni štab, da so naše čete vrgle na zahodni fronti Bresta Litovskega Ruse v trdnjavski pas. Vsakdo je mislil, da bo preteklo vsaj še nekaj dni, preden bo mogoče predreti z močnimi forti obdan trdnjavski pas. Pa že včeraj popoldne je prišlo uradno poročilo, da je trdnjava Brest Litovsk padla. Plena, ki so ga zaplenile zavezniške čete, poročilo ne omenja; gotovo pa bo zelo bogat, kajti naše vrle čete so s tako hitrostjo vdrele v trdnjavo, da Rusi pač niso imeli časa, da bi spravili vse svoje topove in drug vojni material na varno.

Z Brestom Litovskim je padla tista ruska trdnjava, katero so nameravali Rusi izkoristiti kot opiralnico za novo razvrstitev svojih poraženih armad. To se jim pa ni posrečilo in kakšna usoda čaka zdaj ruske armade, nam bo pokazala bližnja prihodnost.

Ako presojamo položaj pri Brestu Litovskemu z vojaškega stališča, je zelo interesantno, ker so tu zavezniške čete stisnile na zelo ozek prostor več ruskih armad. Veliko se je že pisalo o prednosti, katero prinese skrajšanje velikanske bojne črte. V resnici se je sedaj prejšnja 1600 kilometrov dolga bojna črta skrajšala za okoli 400 km.

Kakor je razvidno iz uradnih poročil, operirajo sedaj proti severnemu krilu Rusov, ki sega do riškega zaliva in proti središču, ki se sedaj na jugu konča približno pri Vladimirju Volinskem, skupno tri — iz avstrijskih in nemških čet sestavljene — armadne skupine, katerim poveljujejo generalfeldmaršali Hindenburg, princ Leopold Bavarski in pl. Mackensen. Vse te armade so med seboj v tesni zvezi in prodirajo po enotnem načrtu.

Kaj pa je vzrok, da se Rusi ne morejo nikjer z uspehom ustaviti prodiranju zavezniških čet? Rusi, ki imajo sami več vojaštva nego Avstrija in Nemčija skupaj, med tem ko se morata ti dve državi poleg z Rusi boriti tudi še na treh drugih bojiščih proti mogočnim sovražnikom. Pomanjkanje municije, topov, strojnih pušk

itd. igra gotovo važno vlogo pri teh porazih. Nadalje manjka Rusom izurjenih častnikov in izvežbanega moštva. Prvovrstnih ruskih čet ni več. Še bolj dalekosežen vzrok ruskih porazov nam pa odkriva v Varšavi izhajajoči list »Goniec«, ki piše pod naslovom »Tako je moralo priti!«. Ruski porazi so naravna posledica notranje gnilobe ruskega državnega življenja. Ruski uradniki so privedli državo do padca vsled svoje brezmejne podkupljivosti od najnižjega sluga do najvišjega uradnika. Ruski porazi niso slučaj, marveč potrebne posledice tega gnjilega gospodarstva in mi smo deležni časti, da smo sodobniki delitve Rusije.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 23. avgusta. Veliki generalni štab poroča:

Okoli Rige in Jakobovega in v smeri od Dvinska na zahod je položaj neizpremenjen. Ob Sventi in tako tudi med Wilijo in Njemenom so naše čete 21. in 22. t. m. zadržala sovražnikovo prodiranje na fronti Kowarsk — Wilkomir — Košedar — Drušeniki. Dalje proti jugu ob srednjem Njemeni je nekaj naših oddelkov šlo iz levega na desni breg. Na fronti med Bobrom in okolico Brest-Litovskega nadaljujemo korak za korakom z brambo naših postojank. 21. in 22. avgusta je sovražnik naperil strašno silovite napade na naše postojanke ob spodnjem Bobru, okoli Šafranke, iz okolice Bjelskega v smeri proti vzhodu in na fronti Kleszezele — Wisoko — Litovsk. Na desnem bregu Buga vzhodno od Wiodawe je sovražnik posebno napadal okoli jezer pri Piszczu. 22. avgusta zvečer je sovražnik poizkušal napasti v smeri na Kowel. V Galiciji nobene izpremembe.

OKOLI BRESTA LITOVskega.

Krakov, 26. avgusta. »Kuryer Codzienny« objavljaja naslednje poročilo nekega bojovnika izpred Bresta Litovskega: »Mi gremo vedno naprej in smo že prodrli do druge ruske trdnjavske črte. Rusi so daleč na okoli vse popolnoma opustošili. Vse je porušeno. Kraji so pogorišča, žetev uničena in ljudstvo so odgnali s seboj. Tla so povečini peščena, deloma daleč na okoli močvirnata; je pa tudi veliko razsežnih gozdov, kljub temu je pa ozemlje rodovitno. Vreme je zelo lepo, brez dežja; samo ponoči je mrzlo, zjutraj pa megleno.«

BITKA OB BOBRU.

Kopenhagen, 25. avgusta. »Ruski Invalid« potrjuje ruska poročila o silni bitki ob Bobru. Po poročilih ruskega generalnega štaba so se baje Rusi ob dolenjem Bobru vzhodno Bielska in pri Wisoko-Litovsku zoperstavili z velikimi četami Nemcem. O kakem ruskem uspehu se ničesar ne poroča. Petrogradski dopisnik »Daily Chronicle« brzojavlja, da je bil iz Bresta-Litovskega že odpeljan ves vojni material.

DVA MILJONA ZLATIH RUBLJEV V NOVEM GEORGIEVSKU.

Berlin, 26. avgusta. V Novem Georgievsku so Nemci med drugim zaplenili tudi dva milijona zlatih rubljev.

RUSKA FRONTA PRETRGANA.

Rusko armado je zavezniška konjenica s tem, da je prodrla skozi Kovel, to važno železniško križišče, in da od tam zasleduje Ruse proti severu, pretrgala. Danes operira močna avstrijsko-nemška konjenica že na prostoru severno od Kowela in za hrbtom teh konjeniških množic se utrjuje črta zavezniških armad, katerih nepredorna fronta je ločila ruske armade

dele severno od železnice Cholm-Kovel in južno od tu.

Ta uspeh ofenzive zaveznikov je velike važnosti, ker morejo odrezane ruske čete le po velikih ovinkih v notranjosti države zopet vpostaviti medsebojno zvezo, vsled česar so premikanja in nove razvrstitve čet breskončno oteškočene in zahtevajo obilo časa. Tudi okoliščina, da na zahodnem delu tega ozemlja bojujoče se ruske armade v slučaju nadaljnega umikanja pridejo v pri porazih usodepolno soseščino močvirja Polesja, je za rusko vojno vodstvo zelo neugoden faktor položaja, ki je nastal vsled zmagovite ofenzive zaveznikov.

KIEW — NOV UP.

Budimpešta, 26. avgusta. »Az Estu« se poroča iz Rotterdam: Angleško časopisje razpravlja že oficielno o uničenju ruskih armad in napoveduje izgubo Kowela in padec Bresta Litovskega. (Že padel! Op. ur.) Ta neugoden položaj se bo na ta način izenačil, da se bo koncentrirala v Kiewu velika ruska armada, ki bo paralizirala vse uspehe zaveznikov.

BOJI OB BESARABSKI MEJI.

Črnovice, 26. avgusta. Zadnji boji ob besarabski meji imajo še vedno značaj pozicijske vojske. Sovražnik je bil povsod odbit in je šel nazaj v svoje postojanke. Važen moment teh bojev je pa konstatiranje dejstva, da pripravljaja sovražnik tu večjo akcijo.

RUSI IZPRAZNUJEJO VZHOŽNO GALICIJU.

Berolin, 24. avgusta. »Utro Rossije« poroča, da ruska civilna uprava prazni še dosedaj zasedeno galicijsko gubernijo Tarnopol. Vsi uradi so dobili ukaz za odhod, s seboj pa vzeti vso letino, kovine, stroje in živino, ali če to ni mogoče, pa uničiti.

ČRNA BODOČNOST RUSIJE.

Berlin. Iz Londona se poroča: »Morning Post« objavljaja iz Petrograda brzojavko svojega petrogradskega dopisnika, ki izvaja: Ne more se tajiti, da nemške čete trajno prodirajo v ruske doline dalje, dasi se obupno branijo ruske zadnje čete. Pridržati se mora, da so v bodočnosti vse stvari črne.

NOVA RUSKA OSEMMILIJONSKA ARMADA.

Genj, 23. avgusta. Nesmiselno govorenje o novi ruski osem milijonski armadi prebada že celo francoskemu časopisju. Listi k temu pripominjajo, da so petrograd-

ski načrti teoretično popolnoma primerni, toda neizpeljivi, ker zadenejo na občutno pomanjkanje častnikov in težkih topov, kakor tudi na preteče motenje mobilizacije vsled nemškega vpada. »Humanité« zahteva o tem poglavitem vprašanju, ki se zelo tiče bodočnosti Francije, obširnih in neodložljivih pojasnil ministrstva Viviani.

FRANCOSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK GRAJAL RUSIJO.

Berlin. »Kreuzzeitung« poroča iz Genefa: Neprijetno pozornost povzroča razgovor francoskega ministrskega predsednika Vivianija z nekim ameriškim častnikom. Viviani je izjavil, da očitana nekaterih ruskih listov Angliji in Franciji ne zadenejo ruske zavezničke Francije, ki je žrtvovala milijone ljudi, da je vezala nemške moči. Večkrat so predlagali Rusiji, naj se složno postopa in so zato poslali celo generala Pau v Rusijo. Svarili so Rusijo pred napadom na Karpate, a odgovorilo se je, da Rusija iz političnih razlogov ne more izpremeniti svojih strateških načrtov. Rusiji nato nismo več svetovali in smo se omejevali z Angleži, da smo ji prekrbeli denar.

KOLERA V PETROGRADU.

Petrograd. (K. u.) V Petrogradu oboli vsak dan 30 do 40 oseb na kolero.

CAR ODKLANJA ADRESO DUME.

Kodanjski listi poročajo, da car ni sprejel adrese, v kateri je duma zahtevala, da se krivci ruskega umikanja iz Galicije in Poljske odstranijo iz služb in strogo kaznujejo. Vojni minister je odklonil internelacijo 115 opozicijskih poslancev o vojnih ciljih in mirovnihih pogojih Rusije.

DUMA RAZPUŠČENA?

»Vossische Zeitung« poroča iz Petrograda: Predsednik dume Rozdžanko sporoča, da je ministrski predsednik Goremykin mnenja, da bo duma v drugi polovici avgusta (po naše sredi septembra) razpuščena.

SESTAVA RUSKEGA KOALICIJSKEGA MINISTRSTVA?

Berlin, 25. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdam: Reuter javlja iz Petrograda 24. avgusta: Včeraj in danes je imel ministrski svet izredno sejo. Predsednik dume Rodžianko je govoril nacionalistom, oktrobristom, progresistom in kademtom o mogoči izpremembi v sestavi vlade. Pri tem se je obravnavalo o sestavi koalicijskega ministrstva kot »kabinet nacionalne obrambe«.

Topovski boji na Primorskem, posebno pri Bovcu. — S krvavimi italijanskimi izgubami odbiti napad na planoto Lavarone. — Naš letalec nad Brescia. Pred nemško-laško vojsko.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno se poroča:

Na dobrdopskem odseku so Italijani včeraj popoldne zopet napadli Griže brdo. Bil so, kakor vedno, odbiti. Pred goriškim območjem je mir. Na ostalih primorskih frontah so se mestoma vršili ljuti topovski boji, posebno pri Bovcu, kjer se sovražna pehota previdno približuje.

Napad na severni odsek visoke planote Lavarone, o katerem se je že včeraj poročalo, da je bil odbit, so izvedle močne sovražne sile. Po 10 dnevnem tudi ponoči trajajočem silovitem obstreljevanju naših utrdb je sovražna artiljerija predvčerajšnjim zvečer svoj ogenj proti fronti Cima di Mezzena-Basson povišala do največje hitrosti. Do popoldneva je obsipala naše postojanke s krogliami vseh kalibrov, nato je prešlo več pešpolkov in alpskih bataljonov k napadu. Naše vrle tirolske čete in strelci krepko podpirani od gornjeavstrijskih strelcev in artiljerije so odbili vse navale nazaj. V jutranjih urah so se sovražni napadi končno popolnoma zrušili. Samo v ovirah leži 200 mrtvih Italijanov. Po tem se lahko sodi, koliko žrtev jih je stal ta naapd. Mi smo imeli le malo izgub.

Nek naš letalec je municijsko tovarno v Bresciji z bombami večkrat zadel.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Pred 22. vojno napovedjo.

Dunaj, 26. avgusta. »N. Züricher Ztg.« poroča iz Haaga, da bo Italija v najkrajšem času napovedala vojsko Nemčiji.

Laški vojni uspehi enaki ničli.

Curij, Švicarski listi zatrjujejo v pregledu o prvih treh mesecih vojne med Italijo in Avstrijo, da celotni uspehi Italijanov ne znašajo niti en sam strategično važen strelski jarek. Italijanom, da se ni posrečilo na nobenem delu fronte kljub vsem Cadornovim zmagoslavnim poročilom pregnati Avstrijce le iz ene same izmed postojank, ki so jih zavzeli začetkom vojne. Imeli so »neodrešene« kraje samo tako daleč v posesti, kolikor so jih jim prepustili Avstrijci prostovoljno začetkom vojne. Švicarski listi smatrajo za izključeno, da bi se našla po uspehih prvega četrtletja vojne, ki so najmanj v Italiji sami znani, kdaj pot na Tirolsko, Koroško ali Primorsko.

veljalo za poseben čin. Pet do šest dni morajo ljudje in živina napenjati vse svoje moči, da spravijo dele topov na določeno mesto. — — —

Pot nas vodi po gorski rebri, ozka steza gre preko peščenega plazu. Stotnik, ki nas vodi, gre zelo hitro in nas sili, da mu urno sledimo. Tamkaj utrdba, na svojem pomolu. Nič se ne gane, tiho leži v solncu, kakor bi ne bilo v njej žive duše. Rjovec pride granata, razpoči, in topot sta oblak in rjovenje eno, tako blizu smo že.

Zelezo žvenketa proti mojim gorskim čevljem. Majhen drobci iz granatnega trebuha. Kaj leté črepinje tudi do tu sem? Sedaj razumem, zakaj stotnik tako brzi preko odprte griže.

Sedaj je pa že gozd tukaj, drevje v kršju, strmo navzgor, zelo strmo. Počasi, prav po turistovski, z globokim dihanjem in dolgimi koraki se začnemo vspenjati navzgor. Za nami v grapi časih pošastno zarjove in časih se razpokavanje granat res sliši kakor krah živinskih demonov.

Ciklame rastejo tukaj med praproto in mahom, in potem jagode, čudovito rdeče, polne sočne jagode. Medpotoma nabiram in jem, skoraj kakor v snu...

»To so težke granate«, pravi stotnik, ki me čaka, naslonjen na gorsko palico, »tako-le krog 30 centimetrov«...

Nekaj čudnega, da moreš iti skozi gozd, ki spominja na Schwinda in Ludvika Richtera, in jesti rdeče jagode, za tabo pa streljajo z granatami »tako-le krog 30 centimetrov«.

Sesto do sedemsto metrov se dá iti,

če je solnce že visoko splezalo v avgustovo jutro in nimaš veliko časa, da bi si oddihal. Italijani namreč napravijo časih v streljanju neke vrste opoldanski odmor, in dobro bi bilo, da bi bili pred 2. uro tamkaj, v utrdbi. Naši sluge nam s težavo slede, obteženi z nahrbtniki, dva naša tovariša hudo zaostajata. Zberemo svoje zadnje moči, napnemo zadnje sile, zmagamo zadnjo strmino... gori smo.

Kako majhna se zdi utrdba od spodaj, v svoji skalni tesni, kakor zdobljiva igrača. In vendar kljubuje žvižgajočim demonom, ki prihajajo čez več nego dvatisoč metrov visoko goro in besno zamahujejo proti njej. Vojaško gostoljubje nam postreže, ta očarujoča umetnost gostoljubja, ki je lastna avstrijskim častnikom in ki more postreči gostu s čimer si že boji tudi na najbolj strmih gorskih vrhovih. Na mizo dobimo juho, sardine, salame, sir, da, celo par koscev pečenke. Ne upate si jesti, ker veste, s kakim trudom se spravljaja živež sem gori, in ne upate si odkloniti, ker vidite veselje, s katerim se vam je postreglo.

Postal je tiho. Če se stopi na gorski obronek, se tiho oglasi navzgor reka. Ne streljajo, sedaj imajo svoj opoldanski počitek. Vse ogromne apnenčeve gore stoje v opoldanskem žaru, z roglji, podi in stenami, ki se zde nedosegljive in v katerih vendar tiče naše in sovražnikove patrolje in na katerih najvišjih vrhovih vise opazovalci, ki skušajo sovražniku pogledati v karte.

»Glejte ono strmo steno tamkaj,« pri-

poveduje mladi poročnik. »Leta 1809. bi bil moral neki kmet Francozom pokazati pot čez gore, da bi mogli našim pasti za hrbet. Prisilili so ga, da je šel z njimi. Počasi jih je vodil skozi gozd in ko je nastala noč, je nenadoma izginil izpred njihovih oči. Tipali so dalje in — padli v praznino. Čez onole steno, veliko sto metrov globoko; strašen padec v prepad. Ob vznožju stene je obležalo par sto mož — kepa mesa in kosti...«

Kakor v prikazni mi stopi pred oči obraz koroškega grenadirja pri kolodvoru v Trbižu, ta trdi, neizprosni obraz borca iz leta 1809., čegar poteze vedno zopet najdeš, ako sedanjim Korošcem pogledaš pod čepico.

Srrr — huhuhuhu... pride žvižgaje čez goro in trešči poleg utrdbene črpalnice. Zemlja in kamenje prši, oblak se vzpenja in grmadi.

Pogledamo na uro. »Šele pol ene je,« pravi stotnik, »danes so imeli kratek opoldanski počitek.«

Še se smejemo, ko pride vojak in pri nese v cunjo zavit dolg predmet. Granatna črepinja, tisočzoba, s kakor nož ostrimi robovi in žareče vroča, kakor jo je ravno vrglo »sedemsto metrov visoko« gor k nam. O, tu gori imajo čisto majhen muzej takih črepinj, čudne oblike, abnormalnosti, a ne moremo si jih več ogledati, proč moramo, predno pridejo Italijani zopet v pravi ofeni.

Na Krnu.

Vojni poročevalec baron Kurt v. Reden piše o Krnu, ki je tako zaslovel v tej vojni:

... Za gozdom začena takoj menda najbolj pust svet, kar ga ima Kras. Obširna kamenita puščava široka eno kvadratno miljo. To je Krn.

Ta pa danes ni samo trdnjava ampak pravcato mesto, kjer najdeš povsod orientacijske table in imena potov.

Razgled je lep, toda Krn ima navadno kapo na glavi in takrat ne vidiš 50 korakov daleč in za toliko smo često oddaljeni od laških jarkov.

Tekom tednov je nastal čudovit položaj, da imata Krn v svojih rokah oba nasprotnika, med katerima leži zelo ozek takorekoč nevtralen prostor, preko katerega moreš le z najtežjim izgubami. Kakor v Flandriji se je tudi tu razvil trdnjavski boj, ki v najboljšem slučaju prinese enemu ali drugemu ali 100 m dobička ali izgube, vedno pa težke človeške izgube.

V podnožju skalne pečine, ki štrli nad vrhom Krna, leži »planota mrtvih«; njene imena ne dobiš na nobeni karti, toda ostalo bo do konca življenja v spominu tamošnjih borilcev; samo 800 m je dolga, samo 200 m široka...

Če se sliši to petje težkih granat, potem nenadoma izginejo vsi prijetni spomini, potem vemo, da nismo na strelišču meščanskega strelskega društva, marveč v vojni, ki je svoje najmodernejše orožje privlekla tudi v gore in je brezobzirno izkorišča, da uniči nasprotnika.

Začne se z brnenjem, kakor bi deček na vrstico navezal kos lesa in ga hitro vrte v krogu. Brnenje postaja močnejše in višje, naraste v bučanje in žvižganje, kakor bi nam hrumul nasproti brzovlak ali pa bi bobnel navzdol plaz. Nehote se ozremo navzgor, da bi videli lok, ki ga riše ta zvok med gorskimi vrhovi in oblaki. Zdi se nam, da bi morala biti pot izstrelka zarisana v nebo, da bi morala stati kakor upognjena šiba, zatakajna med skalo in skalo, ali pa kakor goreča kurva rakete. Pa še predno smo si mogli reči, da je nemogoče videti to pot, nam tresk v globini hipoma okrene pogled. Dvigne se oblak, bel in črn, gost dim plinov, zemlja in zdrobljeno kamenje. Oblak se vspne kvišku, stoji, bel in lisast, ziblje se, zgrudi in razmegli v siv pajčolan, ki še dolgo leži nad skalovjem in drevjem.

Položaj na Mrzlem vrhu in pri tolminskem območju.

Vojni dopisniki poročajo: Italijani poskušajo z enako trdovratnostjo kakor prej ob dolnji Soči, zdaj prodreti ob gorini. Za to so si izbrali prostor ob Bovca doli do južno tolminskega mostiča v širini 25 km. Skoro celo severno polovico tega oddelka tvori krnsko ozemlje, kjer pa so napadi sedaj zelo ponehali. Lahki so se sedaj osredotočili na nizki, omenjenega ozemlja se držeci hrbet Mrzlega vrha, ki tvori zvezo krnske postojanke s tolminskim območjem. Za obstreljevanje naših tamošnjih postojank v masah vporabljen italijanska artiljerija je porazdeljena večidel na drugi strani Soče, na hrbtu Kolovrata, ki se vleče v loku od zahoda v južni smeri proti Tolminu. Dela se z velikanskimi municijskimi masami, da bi se prizadelo infanteriji manj izgub. Vendar niso mogli Italijani kljub veliko porabljenim močem doseči nikjer uspeha. Sami smo doživeli od teh napadov na višinah južno od Tolmina in dobili prepričanje, da se Italijanom kljub njihovim združenim močem na tem tako majhnem prostoru ne bo posrečil zaželeni prodor.

Boji na Palu.

1800 metrov visoko, na Velikem Malem Palu, na Freikoflu, se nahajajo postojanke. Podnevi in ponoči se mora neprestano paziti, na spanje se more le malo misliti. Kajti vedno imamo z Italijani, ki nam ležijo često 30 ali samo 20 m nasproti, praske in streljanje. Alpini, ki so bili tu naprej potisnjeni, so drzni gasprotniki in dobri strelci, ki opazijo tudi najmanjšo korist.

Proti zgočim solnčnim žarkom in navlivo se krijemo le s plah to, ki se napne čez dve skalni štrlini; le ponoči, vedno z največjo opreznostjo, moremo napraviti male »utrdbice« in se po možnosti zakopati v trda kamenita tla. Za hrano imamo večidel slanine in kruh, kot okrepcilo pa mrzlo kavo in čaj, na gorko se misliti ni. Večinoma ostanejo gori čete deset dni, izmenjava je težavna in lahko združena z žrtvami; vršiti se more le ponoči na vratolomen način.

In tudi tja gori smo spravili topove in strojne puške v dobro skrite postojanke, razpolagamo z ročnimi granatami in metalci min, pred katerimi imajo Lahki velik respekt. Večinoma so omejeno na obrambo in zavračamo napadalce s krvavimi glavami; prilično nastopamo tudi v obliki rojnih črt.

Pri takem sunku se je pripetilo, da je ranjen Italijan padel na kolena: »O mia madre! O mia madre!« (O moja mati! O moja mati!) je vpil proseče in v znamenjih prosil, naj mu ne odrežemo nosu in

uše s. Vzdignili so silno prosečega, obvezali in pokrepčali, in ko se je malce umiril, je pripoznal, da so častniki njemu in njegovim tovarišem zatrjevali, Avstriji so pohabili ujetnike na najgroznejši način.

Tako se pojasnuje tudi že iz častniških poročil dobro znani pretresljivi konec nekaterih alpinov, ki ga nam je potrdil neki major. Na Velikem Palu je bil zašel eden onih alpinov v skalno razpoklino; ko se ga je hotelo rešiti, si je razbil s svojim cepinom glavo!

Dva druga alpina, ki sta menila, da jima je odrezana vsaka pomoč od njihove strani, sta se strmoglavila v prepad, ne da bi ušla ujetništvu, temveč iz strahu pred onim izmišljenim pohabljenjem.

Obstreljevanje Rovereta.

Inomost, 26. avgusta. V Roveretu vlada od obstreljevanja dne 31. julija mir. Civilno prebivalstvo je sedaj popolnoma zapustilo mesto. Civilne oblasti so se podale v Calliano. Pri obstreljevanju ni bil nihče ranjen. Poleg na kolodvor, kamor je bil ožen naprten le z zelo malim uspehom, so vdarile krogle še v nekatera sosednja poslopja, tako v okrožno sodišče, v samostan belih redovnic in v neko vilo pri železniškem prečodu v Sasso. Druge granate so padle na polje. Stvarna škoda je majhna.

Pobito razpoloženje v Italiji.

Lužano, 24. avg. Ne da se tajiti, da je javno razpoloženje Italije zelo pobito. Nacionalno posojilo pada vsaki dan v kurzu. Med švicarskim in italijanskim denarjem je že 21 frankov razlike, med zlatom in papirjem 35 lir. Zelo primanjkuje surovin za industrijo in pšenice. Na Siciliji stane meterski stot rži 50 do 55 lir v zlatu. Aluminija, azbesta in nikla se ne more dobiti. V svojih pismih se pritožujejo častniki nad m r a z o m in pomanjkanjem električnih žepnih svetilk, daljnogledov in kukal. Vojna oblast zato poziva privatne kroge, naj svoje daljnogledne podarijo patriotičnim namenom.

Sexten razstreljen in požgan.

Inomost, 24. avgusta. Dne 12. avgusta so Italijani prvič dosegli s svojim streljanjem vas Sexten. Streljali so z zažgalnimi granatami. Strelji so padali poleg cerkve in zažgali zadaj eno hišo. Tirolski strelci so bili takoj na mestu. Civilno prebivalstvo se je že pred nekaj dnevi umaknilo in pustilo doma raznovrstno blago. Veter pa je zanesel požar že na druge hiše in zasegel tudi cerkev. Vojaštvo ni moglo pogasti ognjenega morja. Skušalo je rešiti dragocenosti iz cerkve in udrlo v hiše. Pred vsakovrstnim premočnim laškim ognjem so se pa strelci morali umakniti. Razsutje in požig vasi pa je bila posledica kulture Italijanov.

Pobitost italijanskih čet.

Curih. »Züricher Anzeiger« poroča z laškega bojišča: O padcu ruskih trdnjav ob Visli so bili poučeni v Italiji po švicarskih časopisih. Italijanske čete so pobite. Nov napad ob Soči so zopet podvzeli, da zonet dvignejo pogum Italijanov. S strašnimi izgubami so se izjalovili vsi poizkusi Italijanov, da bi napredovali v tirolskih gorah. Železnice v Verono in v Milan vozijo podnevi in ponoči ranjence.

Poseben dogovor med Rusijo in Italijo.

Monakovo, 26. avgusta. Po petrogradskih poročilih je na predlog poslanika Gierisa v Rimu prišlo med Rusijo in Italijo do posebnega dogovora, po katerem je Rusija zagotovila Italiji za udeležbo pri Dardanelah gotove koncesije, katere bo Rusija pri mirovnih pogajanjih zagovarjala.

Dnevne novice.

+ **Odlikovanja.** Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil zrakoplovec nadporočnik 4. trd. top. p. Ivan Mandl. Ponovno najvišje pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 6. trd. top. bat. Lucijan Klun. Najvišje pohvalno priznanje so dobili: poročnik 89. pp. Bruno Ogrisegg, poročnik 9. pp. Adalbert Podlogar, poročnik 8. trd. top. bat. dr. jur. Josip Obrist, stotnik 23. pp. Emil Majcen, nadporočnik 22. pp. Emil Petrič in stotnik generalnega štaba Rudolf Lukanc pl. Savenburg. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil poštni ekspedient Ivan Bezljaj, pri rez. tel. stavb. oddelku št. 17. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste sta dobila praporščak Walter Ivan in častniški sluga Novak Ludovik, oba pri 3. gorskem topniškem polku. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil infanterist 26. pp. Legat Ivan in četovodja 2. bos. herc. p. Josip Mastnak. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: topničarji Borin, Burghardt, Čeh, Koller, Schmerda, Arko, Brandstätter, Čas, Dregger, Hochmut, Kastelic, Krevelj, Probst, Schindlbacher in častniški sluga Pavel Gabor, vseh 15 pri 3. gorskem top. polku, 2. baterija; ognjičar Stradner Franc in predmojster Rozmanec Ivan, oba pri 7. polj. top. polku.

+ **Trgovina s sadjem.** Gospodarska zveza vabi svoje včlanjene zadru-

ge in druge člane, ki se zanimajo za trgovino s sadjem za v nedeljo dne 29. t. m. ob 9. uri dopoldne v svoje prostore na razgovor, kjer bo strokovnjak pojasnoval, kako je treba delati pri prodaji zlasti z namiznim sadjem. Ker je zelo verjetno, da vsled raznih ovir marsikdo pravočasno ni dobil pismenega vabila, naj velja to obvestilo obenem za vabilo.

+ **Ogrski finančni minister potrjen.** Pri prebiranju 43- do 50letnih je bil dne 25. t. m. potrjen ogrski finančni minister dr. pl. Teleszki.

Zagrebski nadškoj dr. Bauer je za štiri tedne odpotoval v Kaelove vari.

— **Z železnim križem II. vrste** je odlikovan četovodja Viktor Oblak, doma iz Rožne doline, občina Vič pri Ljubljani.

14-dnevni dopust za dobo košnje so dobili vojniki iz raznih okrajev na Hrvaškem.

Smrtna kosa. V Velenju je umrl vodja rudnika inž. Franc Wiesthal. — V Laškem je umrl sodni oficijal Alojzij Staudegger.

— **Umrl je v Zagrebu vojak 87. pešpolka Antona Žveplan.**

Primorske novice.

— **Umrl je v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji dne 25. t. m. ponoči** preč. g. J o - ž e f O m e r s, župnik v pokouju v Sežani. Pokopan bode dne 26. avgusta ob 4. uri popoldne na pokopališču v Šmihelu. Umrl je bil rojen 14. marca 1845 v Lahovčah, okraj Kamnik. R. I. P.

Nameščen je č. g. Vinko Aljančič, kaplan bovški, kot župni upravitelj v Sočo.

Fogarjev most čez Sočo je bil že večkrat cilj laškim granatam. V času tistih velikih bitk je bil tudi po cel dan v ognju. A malokrat so ga kaj poškodovali in še tistikrat so naše tehnične čete ga takoj popravile. Potem je imel več časa počitek, a v ponedeljek dne 23. t. m. so se ga zopet spomnili Italijani in ga začeli obsipavati z granatami. A tudi to njihovo bombardiranje je ostalo brezuspešno, ker most še lepo stoji in veže Gorico z Brdi. Ravno tako stoji še vsi goriški mostovi: železni, železniški, leseni v Stražičah, Fogarjev, Formazarijev in tudi znani Solkanski most.

Umrl je v Trstu lastnik kavarne »Mirnerva« Josip Golja-Kranjc.

Smrt med begunci. Na kolodvoru v Ljubljani, kamor se je pripeljala s svojimi starši, je umrla 16letna Josipina Konjedic, delavčeva hči iz Plavi pri Gorici. Kot vzrok smrti so konstatirali črevesni katar.

Razsvetljevanje oken na Reki je v onih hišah, ki leže proti morju, strogo prepovedano.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovan vojni letalec. Cesar je odklikoval po letu Dunaj-Gradec-Ljubljana in po poletih iz trdnjave Przemysl znanega letalca nadporočnika Ivana Mandel z redom železne krone 3. razreda z vojno dekoracijo.

Ij Umrl: Fran Črnačaj, posestnikov sin, 7 mesecev. — Zofija Jamnik, hči tobačnega delavca, 3 mesece. — Helena Petek, hiralka, 60 let. — Josip Krhouna, sapper. — Josip Lampacher, lovec. — Karel Toreitnik, major. — Anton Turak, pešec. — Istvan Kendi, ogrski honvedski pešec. — Fran Skočovsky. — Ivan Golenač, pešec. — Josipina Konjedic, hči železniškega delavca-begunca, 16 mesecev.

Ij Poizkušen samoumor. Zastrupiti se je hotela predčerašnjim zvečer v Zvezdi na klopi 23 letna lahkoživka Al. Strohsack. Izpila je stekleničico lysola ter se že onesvestila. Rešil jo je neki mimoidoči polkovni zdravnik, ki je odredil prepeljavo v dež. bolnico, kjer ji je izpral želodec in jo otel gotove smrti.

Ij Posebni večer v kinu »Central« v deželnem gledališču. Na programu današnje specialnega večera se nahaja izredno senzacionalna drama »Skrivnost bančnih prostorov« ali »Skrivnost tresorja«. Drama vzbuja od začetka do konca največjo napetost in zanimanje ter je polna dejani. Šaljivi prizor iz sovražne dežele »Ulanške burke« je prijetno dolg in zelo šaljiv. Interesantna industrijska slika »Bombaževina« izpopolnjuje program.

London — Petrograd.

Kodanj. V Petrogradu je poročilo, da so obstreljevali Zeppelinovci notranji del Londona, povzročilo veliko razburjenje, ker se boje za Petrograd. Zapri so že veliko državnih poslopij, javnih knjižnic, muzejev in cerkva. Dragocenosti so prepeljali v Moskvo. Dalje se poroča, da se carjeva rodbina z ozirom na slabo zdravje carice in ene njene hčerke preseli v nek po zdravnikih določen kraj.

Najnovejše poročilo o položaju med Ameriko in Nemčijo.

(Glej poročilo na zadnji strani.)

Kolin, 26. avgusta. »Kreuzzeitung« poroča iz Washingtona: Vsled potopa »Ara-

bica« nastali položaj se boljša, ker Angleži zadržujejo svoja poročila. Dokler ne bo dejanski stan jasen, se ne bo nič podvzelo. Dežela je, izvzemši gotovih krogov, popolnoma mirna. Mirovno razpoloženje narašča močno in hitro.

Boji na zahodu.**Zahodno bojišče.**

Berolin, 26. avgusta. Veliki glavni stan:

Severno od Beau Sejour-ja v Champagni smo predčerašnjim zasedeni podkop obržali proti francoskim napadom.

Dve sovražni zračni brodovi sta večeraj v dolini Saar nad in pod Saarlouisom metali bombe. Več oseb je bilo ubitih ali ranjenih. Škoda je neznatna. Predno so se letala na letališču v Nancy spustila na tla, so jih naši letalci z dobrim uspehom napadli; poleg tega so izgubili štiri letala; eno je pri Bolchen goreče padlo na tla, voditelj in opazovalec sta mrtva; drugo je padlo pri Remilly v naše roke z neranjeno posadko; tretje je prisilil nek nemški letalec pri Arracourtu (severno od Luneville) tik pred francosko črto, da se je spustilo na tla in bilo od naše artiljerije razrušeno; četrto se je spustilo v ognju naših obrambnih topov pri Moirvonsu (južno od Namény) za sovražno fronto na tla.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 23. avgusta. Nedeljsko popoldansko poročilo.

V Artvisu boj z ročnimi granatami, med Aiso in Oiso obojestransko precej živahna kanonada. V zahodnih Argonih kratki boji z bombami in petardami. V Vogezih smo na Lingekopfu vzeli nekaj jarkov. Naša letala so obstreljevala kolodvor Lenz, Xesim-Lietard in železnico Lille-Douai.

Zvečer. V Artvisu na obeh straneh ostro delovanje artiljerije, sovražnik je vrgel nekaj granat na Arras, Montvidier in Reims. V Champagni živahen boj z bombami in ročnimi granatami. Pri Ville sur Turbe smo z mino porušili sovražniku en jarek.

French na dopustu.

Londonski list »Morningpost« poroča: Maršal French bo vsled omajanega zdravlja v kratkem nastopil trimesečni dopust.

Draginjski nemiri v Franciji.

Genf. V departementu Puy de Dome je izbruhnila revolta, ker so pričeli stavkati peki. Prebivalstvo ni hotelo plačevati dražje kruha.

Zopetna zgraditev belgijskih trdnjav.

Amsterdam, 24. avgusta. Po nekem poročilu »Tid-a« se Nemci bavijo s tem, da zgradijo Lüttich in Namur v prvovrstne trdnjave. Posebno vznemirljivo vpliva v Franciji dejstvo, ki so je potrdili belgijski pribežniki, da so zgradili Nemci v Namurju izvanredno močno letalsko postojanko, ki vsebuje veliko vojaških letal.

Splošna brambna dolžnost v Avstraliji?

Berlin, 25. avgusta. »Lokalanzeiger« javlja iz Kopenhagna: Iz Sidneja v Avstraliji se poroča »Daily Telegraphu«: Premierni minister Holman se je izrazil, da bo v slučaju nezadostne prostovoljne zglasitve vpeljal splošno službeno dolžnost za dobo vojske. Avstralija bo postavila za Anglijo četrto milijona mož.

Z juga.**PRASKE OB SRBSKO-ČRNOGORSKI MEJI.**

Dunaj, 26. avgusta. (Kor. ur.) Iz vojne poročevalskega stana se poroča. Na jugovzhodni fronti se trajno vrše praske in včasih tudi zmeren artiljerijski ogenj. Poleg Zemuna je pri neki taki priliki srbska artiljerija živahno obstreljevala neki avstrijski čoln s patroljo, pa brez uspeha. Sovražne letalce se večkrat opazi nad Banatom. Pri takih poletih lete sovražni letalci brez ozira čez rumunsko ozemlje.

Na črnohorski meji so poskušali manjši sovražni oddelki pri Bileci in vzhodno od Trebinja napasti naše poljske straže, razrušiti telefone in uničiti žetev. Vsi so bili z izgubami za sovražnika vrženi nazaj.

LJUTI BOJI NA LOVCENU.

Ženeva, 25. avgusta. Lyonski »Nouveliste« poroča iz Pariza, da cetinjske in niške vesti govori o praskah na celi srbski in črnohorski meji. Pri Vodicu na Lovčenu so se vršili ljuti topniški boji.

ENTENTA IN BALKANCI.

Bukareška rusofilka »Demineata« prinaša značilno izjavo sofijskega ruskega poslanika S a v i n s k e g a: »Položaj entente je danes na bojišču neugoden in vsakdo pravi, da je Rumunija za nas izgubljena. Bolgarija zahteva garancije. Najboljša garancija je beseda vladarjev Rusije, Anglije, Italije in Francije. Uresničil se bo narodni ideal Bolgarov. Bolgarija dobi nesporni del in primerno ozemlje grške Macedonije. Sporni srbski del bodo zasedle angleške čete in se kasneje izroči Bol-

gariji. Mislim, da so te garancije realne in da bolgarska vlada ne bo več ugovarjala.

Sofija, 26. avgusta. Srbski vladni listi poročajo iz Niša: Angleški poslanik je 16. avgusta obiskal Pasića in ga je hotel pregovoriti, da bi se udal bolgarskim zahtevam. Pasić je zahteval pojasnila z ozirom na sledeče točke: 1. Če so predlogi entente končno veljavni, ki se ne morejo več izpremeniti. 2. Kje se bodo dotikale srbsko-grške meje? 3. Katere kompenzacije bo dobila Srbija za svoje žrtve? Angleški poslanik je odgovoril, da je nota štirispোরazuma neizpremenljiva. Srbija mora takoj brez nadaljnjih pogajanj prepustiti sporna ozemlja.

Genf, 26. avgusta. Pariški »Journal« poroča: Odločitev Srbije, da odstopi ozemlje Bolgariji, nima vsled bolgarsko-turške pogodbe nobenega večjega pomena.

Stockholm, 26. avgusta. Petrograjska brzojavna agencija poroča: Pogajanja z Bolgarijo radi ureditve mej s Srbijo so ustavljena brez vsakega uspeha.

NOVE PONUDBE BALKANCEM.

»Gazette de Lausanne«, zadnje čase zelo dobro informiran list, poroča neko novo kombinacijo, ki naj bi zlomila gotove odporne misli v Atenah in Sofiji. Bolgarija se ni še zavezala na nobeno stran in vprašuje, kaj bi rekli v Sofiji, če bi se zaenkrat ne ugodilo vsem bolgarskim željam, ampak samo polovici, ko bi dobila le samo Kavalo, Seres in Dramo. List sodi, da bi Venizelos z odstopom teh 3 krajev prodr, če bi prinesel Grški dosedaj srbsko mesto Bitolj. Srbija bi rajši imela to, nego Bitolj v bolgarskih rokah. Z Bitoljem bi se solunsko pristanišče razširilo in tudi okreplilo.

List menda sam ne upa dosti, da se ta stvar tako izvrši.

IZ SRBSKE SKUPŠČINE.

»Frankfurter Zeitung« javlja 25. avgusta preko Pariza iz Niša:

Skupščina je s 103 proti 22 glasovom sprejela sledeči dnevni red: Po izjavi, katero je vlada podala v tajni seji, skupščina odobrava vladno politiko, ko počasti spomin padlih junakov in izjavlja, da hoče na strani svojih zaveznikov vztrajati v boju za srbsko-hrvatsko-slovensko svobodo z žrtvami, ki so brezpogojno potrebne za ohranitev njenih življenskih interesov. 39 poslancev ni bilo pri seji.

RUMUNIJA.

»Journal de Geneve« pravi, da lahko poda točna poročila o stališču Rumunije. Dosedaj ententa še ni dobila določne obljube, kdaj bo Rumunija nastopila z orožjem, pač pa ima formalno obnovljeno obljubo, da Rumunija ne bo dovolila prevoza streljiva za Turčijo. Za to je ententa obljubila, da bo v slučaju zmaže njena meja od Donave do Tise in do Pruta.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Bukarešta, da je utis laške vojne napovedi Turčiji kaj majhen. Hujskaško časopisje pač divja nad vlado, da bo samo ona kriva, če dobi Rumunija premajhen kos. Vlada sama pa se drži zelo rezervirano. Uradna »Independance Roumaine« protestira proti tujemu časopisju, češ da se je Rumunija s pogodbo obvezala Italiji. Vlada ima še vedno prosto roko. Nadaljujejo se razne priprave vojnega ministra, ki jih označujejo za »varnostne odredbe«. Skoro vsi letniki so pod orožjem. Zdravniki zelo strogo pregledujejo one, ki niso služili. Častniki tudi ne dobijo dopusta. Znatno so pomnožili zdravstveni zbor armade.

RUMUNSKI SOCIALNI DEMOKRATI PROTI VOJSKI.

Budimpešta, 24. avgusta. »Az Est« poroča iz Bukarešta: Rumunski socialni demokrati so se izrekli na velikem nedeljskem shodu proti vojni politiki in pozivali Balkance proti vsaki vojni struji.

RUSIJA OČITA RUMUNJI.

Kodanj, 26. avgusta. Bukareški dopisnik lista »Novoe Vremja« poroča, da so bili vsi pod orožje poklicani rezervisti po 30 dnevnih vajah odpuščeni. »Novoe Vremja« govori o tem dejstvu in o dolgotrajnih pogajanjih z Rumunijo ter izjavlja, da igra Rumunija dvojno igro.

GRŠKA POGAJANJA Z ENTENTO.

Ženeva, 23. avgusta. Pri pogajanjih z Angleško in Francosko vlado so finančno vprašanje tako rešili, da sta Anglija in Francija pripravljene dati novi grški vladi 50 milijonov in preostanek posojil. Angleška je odklonila grško prošnjo, naj odneha od v zadnji noti izražene politike, pač pa je izjavila, da je pri novi vladi z Venizelosom pripravljena začeti prijateljska pogajanja.

Sofija, 25. avgusta. V razgovorih z Venizelosom se je tudi temeljito govorilo o grško-laških in laško-srbskih razmerah. Kralj želi, da ententa poda določne obljube glede 12 otokov in formalno privolitve, da se severni Epir združi z Grško. Vsled srbsko-laških pogajanj glede jadranske obale pravi kralj, da se mora tudi grško-laško razmerje pojasniti.

»Nowoe Vremja« ve povedati, da je Venizelos rekel, da mu je tek časa doka-

zal, da ostane Bolgarija osrednjima silama tudi tedaj zapisana z dušo in telesom, četudi ji Grška da Kavalo. Zato nima smisla oživljati prejšnjo idejo odstopa Kavale.

STALIŠČE GRŠKEGA KRALJA.

Sofija, 26. avgusta. Prejkoslej so tu prepričani, da so grožnje štirispোরazuma Grški samo voda in da ne bo sledil obo-rožen nastop. Vsekako ima sporazum dovolj sredstev, da postane na drug način grški neprijeten.

Kavala je za grško ljudstvo samo geslo, za katerim se skriva cela vrsta težkih problemov. Stališče grškega kralja, da ne žrtvuje nič s krvjo pridobljenega ozemlja, je najnavadnejša oblika za odpoved štirispোরazumu, da ne zapusti nevtralnosti in ne služi z orožjem.

O vseh vprašanih se pogaja pod naslovom Kavala in z ozirom na vsa stavi kralj svoje pogoje. Ne opzablja velike težkoče položaja, je pa brez strahu in ne veruje, da bi bil štirispোরazum v stanju, da uresniči svoje grožnje.

Amerika grozi Nemčiji z vojsko.

London. (K. u.) »Daily Telegraph« poroča iz Newyorka: Iz Washingtona se poroča, da so bili dostavljeni popotni listi nemškemu veleposlaniku grofu Bernstorffu, da je bil odpoklican iz Berlina veleposlanik Gerard in da nameravajo sklicati kongres, ki naj bi se posvetoval o mobilizaciji armade in mornarice, če bi nemška vlada ne izjavila, da je bil neupravičeno napaden parnik »Arabic«.

»ARABIC«-afera.

Grof Bernstorff prosi za potrpljenje.

Berlin, 25. avgusta. »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdama: Reuter naznanja iz Washingtona, da je nemški poslanik grof Bernstorff naprosil vlado Združenih držav, naj počaka z odločitvijo, dokler se ji ne predloži vseh dejstev o torpediranju parnika »Arabic«.

KAJ JE VOZIL »ARABIC«.

Rotterdam, 26. avgusta. Iz New Yorka se poroča: Potopljeni parnik »Arabic« je vozil med drugim: 2272 nenabasanih krogelj, 2173 zabojev nenabasanih krogelj, 497 zabojev zažigalcev, 4000 zabojev patron, 106 avtomobilov, 59 aeroplanov, 185 bal bombaževine, 337 sodov olja itd.

Turčija v vojski.

TURŠKO POROČILO.

Carigrad, 26. avgusta. Glavni stan poroča:

Dardanelska fronta:

Dne 25. avgusta je sovražnik vzdrževal na frontah Ariburnu in Seddil Bahr deloma ljut, deloma slabejši artiljerijski ogenj, pri čemur je zelo razsipaval municijo. V noči od 24. na 25. t. m. je obstreljeval sovražnik fronto Seddil Bahr do ju-tra. Nato je poskušal z napadom proti našemu levemu krilu s slabejšimi silami, ki so bile uničene. Na ostalih frontah ni nobene izpremembe.

Na morju.

NEMŠKE KRIŽARKE PRI FINSKEM ZALIVU.

Berlin, 27. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča: 25. avgusta zvečer je neka naša mala križarka obstreljevala in deloma porušila rusko signalno postajo rt Suedrisne na otoku Dagö. Istočasno je neka druga mala križarka uspešno obstreljevala signalno postajo Andreasberg na Dagö. Sovražnega brodovja niso opazili. (Otok Dagö leži ob vhodu v finski morski zaliv. Op. ur.)

ZAVEZNIŠKO BRODOVJE V LUKAH SUDA IN CYTIE.

Iz Aten se poroča: »Hestia« javlja iz Kandije: Angleške in francoske ladje, torpedovke in podmorski čolni, so priplule v luko Suda in Cytie. Grške pristaniške oblasti so Angleži odstranili in zaplenili knjige in listine. Prebivalci so prisiljeni, da odstopijo svoja stanovanja britanskim častnikom. Vsako približanje luki je zabranjeno, očitno zato, da se prikrije šte-vilo izkrcanih čet.

Trgovka A. Lukič se mudi na Dunaju pri nakupu najmoderneje jesenske in zimske konfekcije za dame, gospode, dečke in deklice, na kar opozarjamo sl. občinstvo iz mesta in dežele. 1684

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji cenl. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145

Novo izšlo! Novo izšlo!

Sloviti 1681 (3)

Favorit-modni album

za jesen in zimo 1915/16

kakor tudi vsi novi kroji so v zalogi pri tvrdki

M. Ranth

Ljubljana, Marijin trg.

Glavno zastopstvo za Favorit za Kranjsko.

Favorit modni album, cena K 1'00, po pošti K 1'10; Favorit-mladinski (perilo) album, cena K 1'00, po pošti K 1 10.

V najem se odda

posestvo

obstoječe iz hiše z gospodarskimi poslopji, travnikov in njiv. — Naslov pove uprava tega lista pod št. 1667. (Znamka za odgovor.)

Oskrbnik

1682

za manjše posestvo na Dolenjskem ob štajerski meji se išče. Prednost imajo taki vrtnarji, ki se razumejo na sadje-rejo in zelenjavo in so nekoliko vešči kletarstva in živinoreje. Služba se lahko nastopi kmalu. Ponudbe z navedbo dosedanega službovanja naj se naslove na

Otomarja Bamberga v Ljubljani.

Kupim

1687

železno blagajno

Ponudbe na upravništvo Slovenca pod naslovom »Blagajna«.

1680

Tužnim srcem javljam duhovnim sobratom, prijateljem in znancem, da je po kratki mučni bolezni v Gospodu zaspal dne 25. t. m. prečistiti gospod

JOSIP OMERS

vpokojeni župnik sežanski, imejtelj zlatega za-sluznega križca s krono i. t. d.

v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji.

Blagega rajnika priporoča v pobožno molitev in blag spomin

Ivan Schiffrer
župnik.

V Sežani, dne 25. avgusta 1915.

Tuge polnim srcem naznanjamo vsem sočuvstvujočim sorodnikom in znancem žalostno vest, da je naš nepozabni sin, oziroma brat

Milko Naglič

rezervni poročnik

in cand. juris

ki je od početka vojne stal na braniku domovine, dne 18. avgusta t. l. na jugo-zapadnem bojišču v cvetu svojega življenja izdihnil svojo dušo. Truplo dragega nam pokojnika, ki je za svojo hrabrost pred sovražnikom bil odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo, se je prepeljalo v Trbiž na Koroškem ter na tamošnjem pokopališču z vsemi vojaškimi častmi položilo k večnemu počitku.

Bodi mu blag in prijazen spomin! Sv. maša zadušnica se bo čitala v frančiškanski cerkvi dne 28. avgusta ob devetih dopoldne.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1915.

Ivan Naglič

mestni blagajnik, oče.

Ana Naglič

mati.

Vida Naglič

sestra.

Vladko Naglič
onoleten prostovoljec in stud. juris.

1683

Rodbina Zamánova naznanja tužno vest, da je nje iskreno ljubljena mamica, soproga in teta gospa

Marija Zamán roj. Poglajen

nadučiteljeva soproga

danes dne 26. avgusta ob pol 1. uri ponoči, previdena s svetotajstvi v 61. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnke bo v soboto, dne 28. avgusta ob 9 uri dopoldne v Hrenovicah pri Fari.

V HRENOVICAH, dne 26. avgusta 1915.